

Till arbetspensionsanstalterna

ÖVERENSKOMMELSE OM SOCIAL TRYGGHET MELLAN FINLAND OCH SCHWEIZ

Överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Schweiz träder i kraft 1.10.1986. Avtalstexten ingår som bilaga i cirkulär 4/1986. En särskild överenskommelse har ingåtts om tillämpningen av överenskommelsen om social trygghet.

I detta cirkulär redogörs i huvuddrag för det schweiziska pensionsförsäkringssystemet samt för innehållet i överenskommelsen om social trygghet och för de praktiska åtgärder som överenskommelsen ger anledning till för arbetspensionernas del.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

ÖVERENSKOMMELSE OM SOCIAL TRYGGHET MELLAN FINLAND OCH SCHWEIZ

	Sida
1 ALLMÄNT	1
1.1 Tillämpningsområdet för överenskommelsen om social trygghet	2
2 DET SCHWEIZISKA PENSIONSFRÖSÄKRINGSSYSTEMET	4
2.1 Allmänt	4
2.2 Det schweiziska allmänna pensionssystemet	4
2.2.1 Alderdomspension	5
2.2.2 Familjepension	6
2.2.3 Invaliditetspension	6
2.2.4 Extra pension	7
2.2.5 Finansiering	8
2.2.6 Utjämningskassorna	8
2.2.7 Kantonernas pensioner	9
2.3 Det schweiziska arbetspensionssystemet	9
2.4 De frivilliga tilläggspensionsanordningarna i Schweiz	11
3 DE VIKTIGASTE PRINCIPERNA I ÖVERENSKOMMELSEN OM SOCIAL TRYGGHET	11
3.1 Jämställande av de fördragsslutande ländernas medborgare	11
3.2 Utbetalning av pension från ett land till ett annat	11
3.3 Tillämpning av sysselsättningslandets/bosättningslandets lagstiftning	12
3.4 Undantag från tillämpningen av sysselsättningslandets lagstiftning	12
3.4.1 Utsända arbetstagare	12
3.4.1.1 Intyg om utsändning	14
3.4.2 Övriga undantag	15

4 RÄTT TILL PENSION OCH BESTÄMMANDE AV PENSION	17
4.1 Tillgodoräknande av försäkringsperioder	17
4.2 Bestämmande av den schweiziska pensionen	17
4.2.1 Den schweiziska invaliditetspensionen	17
4.2.2 Den schweiziska ålderdoms- och familjepensionen	18
4.2.3 Den schweiziska extra pensionen	19
4.3 Bestämmande av den finska pensionen	19
5 SÖKANDE AV PENSION OCH FÖRMEDLING AV UPPGIFTER FRÅN DEN ENA FÖRDRAGSSLUTANDE STATEN TILL DEN ANDRA	20
5.1 Ansökningsförfarande	20
5.1.1 Uppgörande av pensionsansökan i Finland	20
5.1.2 Uppgörande av pensionsansökan i Schweiz	21
5.2 Läkarutlåtanden och -undersökningar	21
5.3 Utbetalning av förmåner	22
5.4 Innehållande av förmåner	22
5.5 Meddelande om uppgifter om pensionstagaren	22
5.6 Fördragsparternas språk	23
5.7 Kontaktorgan	23
5.8 Anförande av besvär	23
6 FÖRTECKNING ÖVER DE I ÖVERENSKOMMELSEN AVSEDDA KONTAKT- ORGANEN	23

Juridiska avdelningen

1.9.1986

ÖVERENSKOMMELSE OM SOCIAL TRYGGHET MELLAN FINLAND OCH SCHWEIZ

1 ALLMÄNT

Det huvudsakliga syftet med överenskommelsen om social trygghet är att på basen av ömsesidighet tillförsäkra den andra fördragsslutande statens medborgare samma socialförsäkringsförmåner som den fördragsslutande staten ger sina egna medborgare. Överenskommelsen garanterar, att beviljade förmåner utbetalas från den ena fördragsslutande staten till den andra och även till tredje land på samma villkor som till statens egna medborgare.

Bestämmelserna i överenskommelsen om social trygghet tillämpas också på pensionsfall som inträffat före överenskommelsens ikraftträdande. Pensionen börjar utbetalas tidigast fr.o.m. den dag då överenskommelsen träder i kraft. Rätt till pensionerna enligt den schweiziska olycksfallsförsäkringen uppkommer dock endast om olycksfallet inträffar under överenskommelsens giltighetstid.

Rätt till pension uppkommer förutom på basis av de försäkringsperioder som fullgjorts under överenskommelsens giltighetstid, också på basis av de perioder som fullgjorts i den andra fördragsslutande staten redan innan överenskommelsen trädde i kraft.

Om det schweiziska pensionsförsäkringssystemet redan före överenskommelsens ikraftträdande återburit premier som inbetalats till systemet, kan dessa premier inte längre erläggas på nytt. Premierna berättigar inte heller längre till pension.

Tidigare fattade beslut till exempel om rätt till pension eller om pensionsbeloppet utgör inte hinder för en omprövning av ärendet på basis av överenskommelsen. För de personer för vilkas del beslut om rätt till pension har tagits före överenskommelsens ikraftträdande fastställs sålunda rätten till förmånerna på nytt enligt överenskommelsen, om en ansökan om detta framställs. Ett sådant fastställande kan också göras på tjänstens vägnar. Förmånerna kan inte minskas genom detta förfarande.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Fristerna och preskriptionstiderna för inlämnande av ansökan börjar tidigast löpa från det att överenskommelsen om social trygghet trätt i kraft.

Vid beviljande av pension tillämpas i allmänhet den fördragsslutande statens egen lagstiftning. Sålunda prövas förutsättningarna för mottagande av pension och uträknas pensionsbeloppet i enlighet med den fördragsslutande statens egna lagar. Till exempel beloppet av den arbetspension som betalas från Finland beräknas på basis av här utfört arbete och enligt den finska arbetspensionslagstiftningen.

Social- och hälsovårdsministeriet svarar i Finland för tillämpningen av överenskommelsen om social trygghet. Motsvarande myndighet i Schweiz är schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk (Bundesamt für Sozialversicherung). I Finland har arbetspensions-, folkpensions- och olycksfallsförsäkringssektorerna var sitt kontaktorgan, genom vilkas förmedling försäkringsanstalterna i de fördragsslutande staterna sköter sina inbördes angelägenheter och vilka handhar de i överenskommelsen avtalade gemensamma uppgifterna.

Bestämmelserna i överenskommelsen om social trygghet utgörs av den egentliga avtalstexten och det därtill anslutna slutprotokollet, vars stadganden ensidigt gäller den andra fördragsparten och är lika bindande som bestämmelserna i den egentliga avtalstexten. Dessutom har en tillämpningsöverenskommelse till överenskommelsen ingåtts och denna träder i kraft samtidigt som huvudöverenskommelsen. I detta cirkulär redogörs först för innehållet i överenskommelsen om social trygghet och innehållet i slutprotokollet samt för det schweiziska pensionssystemet, och därefter för det förfarande som i tillämpningsöverenskommelsen fastställts för tillämpning av överenskommelsen i praktiken.

I redogörelsen för bestämmelserna i överenskommelsen om social trygghet avses med de schweiziska pensionerna endast de förmåner som utbetalas enligt det schweiziska allmänna pensionssystemet. Överenskommelsen om social trygghet inverkar inte på beviljande och utbetalning av förmåner enligt det schweiziska arbetspensionssystemet och de frivilliga tilläggs-pensionsanordningarna.

1.1 Tillämpningsområdet för överenskommelsen om social trygghet

Lagstiftning som omfattas av överenskommelsen

I artikel 2 i överenskommelsen om social trygghet föreskrivs på vilka områden inom socialskyddslagstiftningen överenskommelsen skall tillämpas.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

För Schweiz del gäller överenskommelsen förbundsstatens

- ålderdoms- och familjeförsäkring
- invaliditetsförsäkring

(Överenskommelsen omfattar inte det nya schweiziska arbetspensionssystemet.)

- försäkring mot olycksfall i arbetet och andra olycksfall samt mot yrkessjukdomar
- familjetillägg inom lantbruket
- sjukförsäkring.

För Finlands del gäller överenskommelsen

- arbetspensionsförsäkringen samt folkpensionsförsäkringen och den allmänna familjepensionsförsäkringen
- försäkring mot olycksfall och yrkessjukdomar
- barnbidrag
- sjukförsäkring och moderskapsunderstöd samt folkhälso- och sjukhusservice
- invalidvård och invalidpenning.

Observera, att i slutprotokollet ingår en bestämmelse om att överenskommelsen inte omfattar arbetslöshetspensionerna i Finland, ej heller sjukvård under tillfällig vistelse. (Sjukförsäkringen i Schweiz är frivillig och anordnad kantonvis.) Överenskommelsen omfattar förutom ålderdoms- och familjepensionens basdel enligt den finska folkpensionslagstiftningen också invaliditetspensionens basdel.

Personer som omfattas av överenskommelsen

I artikel 3 i överenskommelsen föreskrivs att överenskommelsen skall tillämpas på

- de fördragsslutande staternas medborgare och
- deras familjemedlemmar och förmånstagare, förutsatt att de härleder sin rätt från sagda medborgare. Sådana förmånstagare är t.ex. de som uppbär familjepension.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

I punkt 3 i slutprotokollet jämställs flyktingar och statslösa personer samt deras familjemedlemmar och förmånstagare med de fördragsslutande ländernas medborgare.

Överenskommelsen tillämpas således huvudsakligen endast på schweiziska och finska medborgare, varför den till denna omfattning är snävare än de överenskommelser om social trygghet som Finland tidigare ingått.

2 DET SCHWEIZISKA PENSIONSFÖRSÄKRINGSSYSTEMET

2.1 Allmänt

Tre "pelare" utgör grunden för ålderdoms-, invaliditets- och familjepensionsskyddet i Schweiz. Den viktigaste "pelaren" bildar två särskilda försäkringar, dvs. den allmänna och obligatoriska ålderdoms- och familjepensionsförsäkringen samt invaliditetspensionsförsäkringen. Den andra "pelaren" står för arbetspensionsförsäkringen som trädde i kraft från början av 1985 och som inte omfattas av överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Schweiz. Dessa system kompletteras av frivilliga pensionsanordningar, som anordnats arbetsgivarvis och är privata, samt av personliga besparingar.

2.2 Det schweiziska allmänna pensionssystemet

Enligt det schweiziska allmänna pensionssystemet beviljas ålderdoms-, familje- och invaliditetspensioner. Alla de som är bosatta i Schweiz omfattas av detta system. En schweizisk medborgare kan försäkra sig själv frivilligt inom detta system, då den obligatoriska försäkringen upphör.

Systemet omfattar alltså i huvudsak i Schweiz bosatta schweiziska medborgare. Det allmänna villkoret för att rätt till pension skall uppkomma är att personen har betalat försäkringspremier under minst ett helt år.

Ett annat lands medborgare som är fast bosatt i Schweiz och som arbetar där har enligt den schweiziska lagstiftningen rätt att uppbära förmåner, om han under minst 10 års tid inbetalat försäkringspremier till systemet eller om han före pensionsfallet bott oavbrutet i Schweiz under minst 15 års tid. (Efter överenskommelsens ikraftträdande krävs inte längre sådan väntetid av finsk medborgare.)

Mottagande av full pension förutsätter att den försäkrade antingen har bott eller arbetat oavbrutet i Schweiz från år 1948, då det allmänna ålderdoms- och familjepensionssystemet trädde i kraft, eller från det att han fyllt 20 år. Uppfylls inte detta villkor om oavbruten sysselsättning eller bosättning, uppkommer

Juridiska avdelningen

1.9.1986

för den försäkrade rätt till s.k. delpension, om minimiförsäkringstiden (ett år) uppfylls.

2.2.1 Alderdomspension

Den allmänna pensionsåldern för kvinnor är 62 och för män 65 år. Det är möjligt att skjuta upp pensionen med minst ett och högst fem år, varvid uppskovsförhöjningen varierar mellan 8,4 procent och 50 procent. Pensionstagaren behöver inte upphöra att arbeta för att få pension. Pensionen består av två delar: en jämstor del och en förtjänstavhängig del. Den senare bestäms enligt den försäkrades medelförtjänst för alla de år för vilka han erlagt försäkringspremier. Med en faktor som bestäms utgående från det år då försäkring-
en upptagits justeras medelförtjänsterna att motsvara ökningen i inkomstnivån. Den förtjänstavhängiga delen av pensionen kan utgöra högst 20 procent av ovan nämnda medelförtjänster.

För pensionen har ett minimi- och ett maximibelopp fastställts; år 1986 kan pensionsbeloppet variera mellan 8 640 och 17 280* schweizerfranc. En övre gräns har också fastställts för de pensionsgrundande förtjänsterna. År -86 är denna gräns 51 840 schweizerfranc per år.

I det schweiziska allmänna pensionssystemet ingår en särskild pension som utbetalas åt äkta par, äktaparspensionen. Denna pension utbetalas, då bägge makarna nått pensionsåldern eller då mannen nått pensionsåldern och hans under 62-åriga hustru är arbetsoförmögen till minst 50 procent. Äktaparspensionen bestäms utgående från makarnas sammanlagda förtjänster och en så uppkommen pension utbetalas förhöjd med 50 procent.

Mannens alderdomspension utökas med hustrutillägg, om hustrun är mellan 53 och 61 år gammal. (Den nedre åldersgränsen höjs gradvis fram till 1988, då den kommer att vara 55 år).

Samma stadganden tillämpas på frånskild som på gift kvinna, om den frånskilda kvinnan har vårdnaden om sina barn och inte uppbär egen pension.

Alderdomspensionen utökas med barntillägg för barn under 18 år eller för studerande barn under 25 år. Barntillägget är 40 procent.

*) 1 schweizerfranc = FIM 2.76 (22.5.1986)

Juridiska avdelningen

1.9.1986

2.2.2 Familjepension

Familjepension utbetalas enligt det allmänna pensions-systemet till änka och barn.

Änkepension utbetalas till under 62-årig änka som har vårdnaden om ett barn eller som har fyllt 45 år och vars äktenskap med förmånslåtaren hade varat i fem år. Om änkan har varit gift flera gånger, kan den sammanlagda tiden för de olika äktenskapen beaktas vid beräkning av denna femårsperiod. Änkepensionens belopp utgör 80 procent av förmånslåtarens ålderdomspension. I pensionsbeloppet beaktas både de försäkringspremier som betalats av förmånslåtaren och de som betalats av änkan.

Då änkan fyller 62 år omvandlas pensionen till ålderdomspension, om beloppet av ålderdomspension är större än änkepensionens belopp. Pensionen indras, då änkan ingår nytt äktenskap.

En frånskild hustru jämställs med en änka och har rätt till en lika stor pension som änkan, om förmånslåtaren hade varit skyldig att bidra till hennes uppehälle och om äktenskapet hade varat minst 10 år.

Änkan är berättigad till en engångsutbetalning, om hon inte uppfyller villkoren för mottagande av änkepension och inte själv mottar invaliditetspension. Engångsbeloppets storlek är beroende av ankans ålder och äktenskapets varaktighet.

Barnpension utbetalas till barn under 18 år eller studerande barn under 25 år. Barnpensionens belopp utgör för fader- eller moderlöst barn 40 procent och för föräldralöst barn 60 procent av förmånslåtarens ålderdomspension.

2.2.3 Invaliditetspension

Invaliditetsförsäkringslagen trädde i kraft 1959 i Schweiz. Rätt till invaliditetspension har en försäkrad som till följd av försvagad hälsa sannolikt kommer att vara antingen bestående eller under en längre tid helt eller delvis arbetsoförmögen.

En minderårig betraktas som arbetsoförmögen om det är sannolikt att han till följd av försvagad hälsa senare kommer att vara förhindrad att arbeta. Arbetsoförmåga kan förorsakas av skada eller sjukdom som bestått ända sedan födseln eller av olycka som skett redan vid födseln.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Ett särdrag i invaliditetspensionen inom det allmänna pensionssystemet är det, att pensionen i allmänhet utbetalas först efter rehabiliteringsförsök. För den tid som åtgår till rehabilitering får den försäkrade en särskild rehabiliteringspenning och pensionen börjar utbetalas först 360 dagar efter invaliditetsfallet, om den försäkrade efter rehabiliteringen fortfarande är arbetsoförmögen till minst 50 procent. Om den försäkrade är arbetsoförmögen till minst 2/3, är han berättigad till full pension. Denna pension är lika stor som ålderdomspensionen. En person som är till hälften arbetsoförmögen får delpension, som utgör hälften av full invaliditetspension. I vissa fall kan pension också utbetalas till en person som är arbetsoförmögen till minst 30 procent.

Invaliditetsgraden bestäms genom jämförelse av förtjänsterna efter rehabilitering med de förtjänster som den försäkrade skulle ha om han inte var arbetsoförmögen. Arbetsmarknadssituationen beaktas i jämförelsen.

De allmänna villkoren för mottagande av invaliditetspension och de persongrupper som är berättigade till pension motsvarar villkoren för den allmänna ålderdoms- och familjepensionen. För att till exempel rätt till pension skall uppkomma förutsätts sålunda att försäkringspremier betalats under minst ett helt år.

Om den försäkrade blir arbetsoförmögen innan han fyllt 45 år, förhöjs de pensionsgrundande, indexjusterade förtjänsterna med en procentsats, som är beroende av den försäkrades ålder och varierar mellan 100 procent för en person under 23 år och fem procent för en person mellan 39 och 44 år. I pensionen ingår ingen egentlig andel av återstående tid. Då den försäkrade når pensionsåldern, omvandlas invaliditetspensionen till ålderdomspension.

2.2.4 Extra pension

Ett särskilt pensionsslag inom det allmänna pensionssystemet är den extra pensionen. Berättigad till sådan pension är endast en försäkrad som är bosatt i Schweiz och som inte uppbär ordinarie pension eller vars ordinarie pension är mindre än den extra pensionen. Denna pension uppbär för det mesta hemmafruarna, som inte har betalat några försäkringspremier, men ändå har omfattats av den schweiziska försäkringen.

För att en utlänning skall få extra pension måste han uppfylla särskilda krav angående bosättning i landet eller betalning av försäkringspremier. I allmänhet krävs att personen skall ha betalat försäkringspremier

Juridiska avdelningen

1.9.1986

i 10 års tid eller ha varit bosatt i Schweiz i 15 år. Medborgarna i de länder med vilka Schweiz ingått överenskommelser om social trygghet har rätt till extra pension på samma villkor som schweiziska medborgare. Det bör dock observeras, att personen måste vara bosatt i Schweiz för att kunna få pensionen.

Den extra pensionen motsvarar till sitt belopp den ordinarie pensionens minimibelopp. Den är i allmänhet förtjänststävhängig och kan närmast jämföras med socialvårdsförmånerna.

2.2.5 Finansiering

De försäkrade, arbetsgivarna, kantonerna och staten deltar i finansieringen av det allmänna pensionssystemet.

Arbetstagarna betalar 4,7 procent av sina inkomster i försäkringspremie. Arbetsgivarna betalar likaså 4,7 procent av de löner som de utbetalar. Försäkringspremien för företagare är i allmänhet 8,8 procent av arbetsinkomsten.

De försäkrade som inte förvärvsarbetar betalar försäkringspremier på basis av egendom eller pensionsinkomster, vilket betyder att till exempel pensionärerna betalar försäkringspremier. Försäkringspremien för dem som inte förvärvsarbetar ligger mellan 250 och 12 000 schweizerfranc om året beroende på inkomsterna.

Befriade från försäkringspremier är endast de hustrur och änkor som inte förvärvsarbetar och vilkas make är eller förmånslåtare varit försäkrad, samt barn under 17 år och vissa specialgrupper.

Staten och kantonerna deltar i pensionskostnaderna med fasta andelar, som för ålderdoms- och familjepensionernas del utgör cirka 15 procent och för invaliditetspensionernas del 50 procent av utgifterna.

2.2.6 Utjämningskassorna

Utgjämningskassorna (Ausgleichskasse), som är 104 till antalet, sköter administrationen av det allmänna pensionssystemet. De uppbär försäkringspremier samt beviljar och utbetalar pensioner. Centralorgan för utjämningskassorna är Centralutjämningsbyrån, som för register över de försäkrade och över pensionstagarna.

Om beviljande av invaliditetspensioner beslutar ett för detta ändamål grundat specialorgan, invaliditetsförsäkringsnämnden, som finns i varje kanton. Detta organ är oberoende av utjämningskassorna.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

De arbetsgivare och företagare som hör till förbundet för sin egen utjämningskassa inbetalar försäkringspremier till någon av de 76 förbundsutjämningskassorna. De övriga betalar sina försäkringspremier direkt till utjämningskassan i den kanton där de har sin boningsort eller där företaget har sin hemort. Det finns dessutom en särskild utjämningskassa för statliga myndigheter, och Schweiziska utjämningskassan (Schweizerische Ausgleichskasse) i Genève för de försäkrade som arbetar utanför Schweiz.

Arbetsgivaren skall i slutet av varje år meddela till utjämningskassan, hur de premier som han under årets lopp inbetalat skall fördelas mellan arbetstagarna i hans tjänst.

I utjämningskassan har varje försäkrad sitt eget personliga konto. En arbetstagare som vill veta om hans inkomster har blivit rätt anmälda kan hos den utjämningskassa dit han senast inbetalat försäkringspremier be om att få en kopia av sitt personliga konto. Han kan också hos varje sådan utjämningskassa där han varit försäkrad be om sitt eget konto över till kassan inbetalda premier.

2.2.7 Kantonernas pensioner

Kantonerna i Schweiz har sina egna kompletterande pensionsanordningar, vilka tillförsäkrar pensionstagarna i den egna kantonen en pension som är högre än minimipensionen enligt det allmänna systemet. Förbundsstaten står för en del av kostnaderna för dessa anordningar.

2.3 Det schweiziska arbetspensionssystemet

Det obligatoriska arbetspensionssystemet trädde i kraft i början av 1985 i Schweiz. De pensioner som utbetalas enligt detta system faller utanför överenskommelsen om social trygghet. Detta system är emellertid inte förbundet med begränsningar rörande nationalitet eller betalning av förmåner till utlandet.

Löntagarna inom den privata och den offentliga sektorn omfattas av arbetspensionerna. Enligt systemet utbetalas ålders-, invalid-, änke- och barnpensioner. Invalid- och familjepensionsförsäkringen omfattar de löntagare som fyllt 18 år, och ålderspensionsförsäkringen dem som fyllt 25 år. För att arbetspension skall intjänas krävs det rätt höga årsinkomster, minst 17 280 schweizerfranc om året (1986). Den övre gränsen för den pensionsgrundande förvärvsinkomsten är densamma som i det allmänna pensionssystemet. År -86 är denna gräns 51 840 schweizerfranc om året.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Pensionsåldern är densamma som inom det allmänna pensionssystemet, och mottagande av invalidpension är beroende av om den försäkrade också uppbär pension från den allmänna invaliditetspensionsförsäkringen. I allmänhet motsvarar också villkoren för mottagande av pension i övrigt villkoren enligt det allmänna systemet.

Den försäkrade omfattas av arbetspensionssystemet så länge som hans arbetsförhållande pågår. Heleffektiviteten av pensionsskyddet enligt familje- och invalidpensionsförsäkringen består i 30 dagar efter det att anställningen upphört. (I den heleffektiva pensionen medräknas den tid som återstår till pension genom beaktande av s.k. teoretiska försäkringspremier för denna tid.) Intjänad rätt till pension består däremot alltid. Rätt till pension som intjänats på basis av pensionsanordning som registrerats av en tidigare arbetsgivare överförs i allmänhet till den nya arbetsgivarens pensionsanordning.

Företagare kan uppta frivillig försäkring inom arbetspensionssystemet.

Ett särdrag inom arbetspensionssystemet är möjligheten att använda en del av den intjänade rätten till ålderspension för att skaffa sig bostad eller för att avbetala bostadslån. För dessa ändamål kan den försäkrade använda högst hälften av sin ålderspension.

Den intjänade arbetspensionen kan utbetalas till den försäkrade före pensionsfallet, om den försäkrade flyttar slutgiltigt från Schweiz eller om en kvinnlig försäkrad ingår äktenskap och upphör att förvärvsarbeta eller om den försäkrade blir företagare. Förfarandet är detsamma, om den försäkrade omfattas av arbetspensionssystemet under en kortare tid än nio månader.

Både arbetsgivarna och arbetstagarna inbetalar försäkringspremier till systemet. Premien utgör 7-18 procent för ålderspension, beroende på arbetstagarens ålder, 3 procent för invalidpension och 0,3 procent för garantifond. Arbetsgivarnas andel skall vara minst lika stor som de försäkrades. Arbetspensionsförsäkringen förvaltas antingen av en stiftelse som grundas för ändamålet, av en gemensam understödkassa eller, inom den offentliga sektorn, av en offentlighetslig pensionsanstalt. Dessutom finns en "ersättande" pensionsanstalt för sådana arbetsgivare som inte grundar eller ansluter sig till någon av de ovan nämnda anstalterna.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

2.4 De frivilliga tilläggspensionsanordningarna i Schweiz

Av Schweiz cirka tre miljoner löntagare hade över två miljoner en tilläggsförsäkring, innan det obligatoriska arbetspensionssystemet trädde i kraft. I de flesta fall var dessa försäkringar anordnade företagsvis.

För närvarande pågår övergången till arbetspensionssystemet, och betydelsen av de frivilliga tilläggspensionsanordningarna kommer att minska i framtiden. Sannolikt kommer den största delen av de tidigare tilläggspensionsanordningarna att överföras till arbetspensionssystemet.

3 DE VIKTIGASTE PRINCIPERNA I ÖVERENSKOMMELSEN OM SOCIAL TRYGGHET

3.1 Jämställande av de fördragsslutande ländernas medborgare

Den schweiziska pensionslagstiftningen uppställer stränga villkor för att rätt till pension skall uppkomma för en utlänning. Medan rätt till pension för en schweizisk medborgare uppkommer efter ett års betalning av försäkringspremier, är väntetiden för en utlänning 10-15 år. Rätt till pension uppkommer således inte, förrän den försäkrade betalat försäkringspremier i 10 års tid eller varit bosatt i Schweiz i 15 år.

Bestämmelsen i artikel 4 i överenskommelsen är sålunda viktig, eftersom den tillförsäkrar medborgarna i vardera fördragsslutande landet jämte familjemedlemmar och förmånstagare lika rättigheter och skyldigheter. Enligt överenskommelsen uppkommer således rätt till pension för en finsk medborgare liksom för en schweizisk medborgare efter bara ett års väntetid. En finsk medborgare har emellertid inte rätt till alla de socialförsäkringsförmåner som den schweiziska lagstiftningen garanterar utomlands boende schweiziska medborgare, till exempel rätt att utomlands tillhöra den schweiziska frivilliga försäkringen.

3.2 Utbetalning av pension från ett land till ett annat

Enligt schweizisk lagstiftning utbetalas i allmänhet inte i Schweiz intjänade pensioner utomlands. Av den anledningen innebär bestämmelserna i artikel 5 i överenskommelsen en förändring av den tidigare situationen. Enligt överenskommelsen utbetalas förmånerna från det ena fördragsslutande landet till det andra och även till de fördragsslutande ländernas medborgare bosatta i tredje land på samma villkor som till landets egna medborgare.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Det finns undantag från denna regel; den finska folkpensionen utbetalas till exempel inte till tredje land.

3.3 Tillämpning av sysselsättningslandets/bosättningslandets lagstiftning

De som omfattas av överenskommelsen skall i allmänhet försäkras enligt lagstiftningen i den fördragsslutande stat inom vars territorium de arbetar. De försäkringar som grundar sig på bosättning, såsom sjukförsäkringen eller den finska folkpensionsförsäkringen, bestäms enligt det land där den försäkrade är fast bosatt.

De fördragsslutande ländernas medborgare försäkras sålunda i sysselsättningslandet i fråga om förmåner som är beroende av förvärvsarbete.

3.4 Undantag från tillämpningen av sysselsättningslandets lagstiftning

3.4.1 Utsända arbetstagare

Det viktigaste undantaget från regeln om försäkring i sysselsättningslandet utgörs av utsända arbetstagarna, om vilka stadgas i artikel 7 i överenskommelsen.

Syftet med detta stadgande är att undvika en sådan situation, där arbetstagaren till följd av tillfällig sysselsättning i det andra landet för en kort tid upphör att omfattas av hemlandets socialförsäkringslagstiftning.

Den föreskrivna utsändningstiden avviker från utsändningstiderna i Finlands tidigare överenskommelser. Enligt denna överenskommelse kan en arbetstagare arbeta som utsänd i högst 24 månader.

Då en arbetsgivare sänder ut en arbetstagare till det andra fördragsslutande landet för att arbeta där en kortare tid, överförs enligt överenskommelsen försäkringsskyldigheten inte från det ena landet till det andra. Ett villkor för att en arbetstagare skall kunna betraktas som utsänd i överenskommelsens mening är, att han under hela sin utsändningstid förblir anställd av en arbetsgivare med hemort i Finland. Arbetet skall utföras för den utsändande arbetsgivarens räkning och det skall fortsätta att lyda under arbetsgivarens ledning och övervakning. En arbetstagare som till exempel övergår från ett finskt bolag till dess schweiziska dotterbolag är inte en sådan utsänd arbetstagare som här avses. Arbetstagaren skall också i ordets egentliga mening vara utsänd från det ena landet till det andra, varför en arbetstagare som blivit anställd i sysselsättningslandet inte kan betraktas som utsänd.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

En arbetstagare som tillfälligt blivit utsänd att arbeta inom den andra fördragsslutande statens territorium omfattas under de 24 första månaderna av det sändande landets lagstiftning. I överenskommelsen förutsätts inte, att anställningen i det andra fördragsslutande landet ursprungligen varit avsedd att vara i högst 24 månader, utan arbetskommenderingen utomlands skall endast vara avsedd att vara tillfällig. Enligt överenskommelsen kan en arbetstagare sålunda betraktas som utsänd under de 24 första månaderna från det att han inlett sin anställning i det andra fördragsslutande landet, om de övriga villkoren för utsändning uppfylls.

Om sysselsättningen i den andra fördragsslutande staten varar längre än 24 månader, kommer arbetstagaren att omfattas av lagstiftningen i sysselsättningslandet. Till exempel pensionsförsäkringspremierna för den tid som överskrider 24 månader betalas till sysselsättningslandet.

Om man vill att arbetstagaren skall fortsätta att omfattas av lagstiftningen i den sändande staten, kan de behöriga myndigheterna i de fördragsslutande staterna på ansökan besluta om ett dylikt undantagsförfarande. Social- och hälsovårdsministeriet i Finland och schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk (Bundesamt für Sozialversicherung) skall enligt artikel 9 i överenskommelsen sinsemellan avtala om beviljande av undantag.

Om en finsk arbetstagare vid tidpunkten för ikraftträdandet av överenskommelsen om social trygghet arbetar i Schweiz utsänd av en finsk arbetsgivare, räknas den föreskrivna tiden om 24 månader från det att överenskommelsen trätt i kraft och inte från det att anställningen i Schweiz inletts.

Även om överenskommelsen i allmänhet endast gäller de fördragsslutande ländernas medborgare, görs ett undantag för utsända arbetstagare. En utsänd arbetstagare kan nämligen också vara ett tredje lands medborgare.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

3.4.1.1 Intyg om utsändning

- a) Intyg om att arbetstagaren omfattas av den finska socialskyddslagstiftningen under sysselsättningen i Schweiz

Arbetsgivaren skall införskaffa sig det av Pensions- skyddscentralen utfärdade intyget SF/CH 1 för att kunna visa, att arbetstagaren omfattas av den finska socialförsäkringen under utsändningstiden. Härigenom befrias arbetsgivaren från skyldigheten att i Schweiz anordna lagstadgat socialskydd för arbetstagaren. Samtidigt befrias även arbetstagaren själv från skyldigheten att betala premier till den schweiziska socialförsäkringen.

Antingen arbetsgivaren eller arbetstagaren kan direkt hos Pensionsskyddscentralen (Pensionsskyddscentralen, sektionen för utländska pensionsärenden) anhålla om intyg om utsändning eller ansöka om intyget via pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalterna, Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund eller folkpensionsanstaltens lokalbyråer.

Då Pensionsskyddscentralen mottagit en ansökan om intyg om utsändning, kontrolleras där, att arbetstagarens pensions-, olycksfalls- och sjukförsäkring i Finland är i sin ordning.

Intyg om utsändning behövs inte för en alldeles kort- varig arbetsresa, såsom ett studiebesök på en månad eller en anställning som varar kortare tid än en månad.

I Schweiz skall intyget företes vid anfordran och behöver således inte tillställas de schweiziska myndigheterna eller anstalterna då anställningen inleds.

- b) Kvarstående inom den finska försäkringen enligt undantagstillstånd

Om utsändningstiden överskrider den föreskrivna tiden om 24 månader och man vill att arbetstagaren fortfarande skall omfattas av den finska socialförsäkringen, skall arbetsgivaren och arbetstagaren gemensamt ansöka om förlängning. En fritt formulerad ansökan skall i Finland tillställas social- och hälsovårdsministeriet före utgången av 24-månaders- perioden.

Social- och hälsovårdsministeriet överenskommer med schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk om beviljande av förlängning.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

c) Från Schweiz till Finland utsänd arbetstagare

En arbetstagare som utsänds från Schweiz för att arbeta i Finland skall ha ett motsvarande intyg om utsändning som en från Finland till Schweiz utsänd arbetstagare. Innehållet i intyget (CH/SF 1) är detsamma som i intyget om utsändning från Finland till Schweiz. Ett exemplar av intyget tillställs Pensions- skyddscentralen av arbetsgivarens representant i Finland eller av arbetstagaren själv och det andra exemplaret får arbetstagaren behålla. Pensions- skyddscentralen registrerar uppgiften om att ifrågavarande arbetstagare är utsänd, varigenom bl.a. onödig över- vakning kan undvikas.

Förfarandet för ansökan om och beviljande av förlängning är detsamma i Schweiz som i Finland.

3.4.2 Övriga undantag

Undantag från principen om försäkring i sysselsätt- ningslandet görs förutom för utsända arbetstagare även i följande fall:

En arbetstagare som är anställd vid ett företag i transportbranschen med hemort inom den ena fördrags- slutande statens territorium och som arbetar inom vardera fördragsslutande statens territorium omfattas endast av lagstiftningen i det land där företaget har sin hemort.

Om arbetstagaren likväl inte har sin hemort i samma fördragsslutande stat som företaget eller om han arbetar oavbrutet i det andra landet i företagets filial eller permanenta representation, omfattas han av lagstiftningen i detta land. Om således till exempel en i Finland bosatt arbetstagare är anställd vid ett schweiziskt företag i transportbranschen och arbetar både i Finland och i Schweiz, omfattas han av finsk lagstiftning.

De stadganden som gäller för en arbetstagare som är anställd vid ett företag i transportbranschen och som arbetar inom vardera fördragsslutande statens terri- torium tillämpas även på flygpersonalen vid de för- dragsslutande staternas flygtrafikföretag. Överens- kommelsen förpliktar flygtrafikföretagen att till försäkringsanstalten i den andra fördragsslutande staten meddela när sådan annan arbetskraft än flyg- personal som arbetar inom vardera fördragsslutande statens territorium tillfälligt utsänds till dess territorium.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Anställda inom den offentliga sektorn som utsänds från det ena fördragsslutande landet till det andra omfattas alltid av det sändande landets lagstiftning. Jämställda med dessa är i överenskommelsen de arbetstagare som är anställda vid den finska Centralen för turistfrämjande och arbetar i Schweiz och de arbetstagare som är anställda vid schweiziska statens turistcentral och arbetar i Finland.

Sjömän och annan fartygspersonal försäkras i det land vars flagg fartyget för.

Om försäkring av diplomater stadgas i överenskommelsen, att en medborgare i den ena fördragsslutande staten som såsom medlem av diplomatisk beskickning eller konsulat utsänds till den andra fördragsslutande statens territorium omfattas av det sändande landets lagstiftning.

Sådana medborgare i den ena fördragsslutande staten som inom den andra fördragsslutande statens territorium anställs vid den först nämnda fördragsslutande statens diplomatiska beskickning eller konsulat försäkras i regel enligt lagstiftningen i det fördragsslutande landet inom vars territorium beskickningen är belägen. Dessa som anställts så att säga på orten har emellertid möjlighet att i stället för sysselsättningslandets lagstiftning välja att omfattas av den diplomatiska beskickningens lagstiftning genom att meddela om detta val inom loppet av tre månader från det att anställningen inletts.

På personer i diplomaternas personliga tjänst med samma nationalitet som arbetsgivaren tillämpas samma stadganden som på ovan nämnda, på orten anställda personer.

Meddelande om val av tillämplig lagstiftning skall från Schweiz tillställas Finlands utrikesministerium och från Finland Schweiziska edsförbundets utjämningskassa (Eidgenössische Ausgleichskasse) samt Schweiziska olycksfallsförsäkringens (SUVA) lokalbyrå (Kreisagentur). Av behörigt ministerium eller försäkringsanstalt erhåller arbetstagare som valt att omfattas av beskickningens lagstiftning ett intyg om att han omfattas av denna lagstiftning.

Bestämmelserna i överenskommelsen om tillämplig lagstiftning för diplomater motsvarar bestämmelserna i Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser, med undantag av rätten att välja tillämplig lagstiftning.

Med undantag av sjömännen tillämpas på alla ovan nämnda personer, oavsett nationalitet, stadganden som

Juridiska avdelningen

1.9.1986

avviker från principen om försäkring i sysselsättningslandet. Finskt eller schweiziskt medborgarskap krävs till exempel inte av utsänd arbetstagare.

4 RÄTT TILL PENSION OCH BESTÄMMANDE AV PENSION

4.1 Tillgodoräknande av försäkringsperioder

I överenskommelsen definieras försäkringsperioderna som betalningsperioder, sysselsättningsperioder eller bosättningsperioder eller därmed jämförbara perioder. Sådana försäkringsperioder som fullgjorts i det ena fördragsslutande landet kan räknas till godo för personen i det andra fördragsslutande landet vid beräkning av de erforderliga väntetiderna för att rätt till pension skall uppkomma. Sålunda jämföras de perioder under vilka en person omfattats av den schweiziska pensionsförsäkringen med den bosättningsperiod om fem år som han enligt finsk arbetspensionslagstiftning skall ha fullgjort i Finland för att kunna beviljas finsk invalidpension med full effekt.

De långa väntetiderna som i schweizisk lagstiftning föreskrivs för utlänningar upphör att gälla för finska medborgare, vilket innebär att finska medborgare har rätt till de schweiziska pensionerna på samma villkor som schweiziska medborgare. Därför är tillgodoräkandet av försäkringsperioderna inte av betydelse i ifråga om de schweiziska pensionerna.

4.2 Bestämmande av den schweiziska pensionen

Om inte annat föreskrivs i överenskommelsen, tillämpar Schweiz enligt denna samma stadganden på finska medborgare som på sina egna medborgare.

I överenskommelsen ingår några speciella stadganden om hur rätt till schweizisk pension uppkommer och när pension från Schweiz beviljas. Här följer en kort redogörelse av dessa stadganden.

4.2.1 Den schweiziska invaliditetspensionen

Överenskommelsen berättigar i Schweiz bosatt finsk medborgare i händelse av invaliditet till rehabilitering enligt schweizisk lagstiftning, om han omedelbart före invaliditetsfallet i minst ett år har betalat premier till schweizisk pensionsförsäkring.

Rätt till ordinarie invaliditetspension och hjälplöshetsersättningar har en finsk medborgare på samma grunder som en schweizisk medborgare. Såsom framgår av den tidigare framställningen av det schweiziska pensionssystemet i punkt 2, förutsätts i allmänhet att

Juridiska avdelningen

1.9.1986

arbetstagaren inbetalat försäkringspremier i ett års tid för att rätt till pension skall uppkomma.

I den schweiziska invaliditetsförsäkringen förutsätts att försäkringen är i kraft, då invaliditetsfallet inträffar. Överenskommelsen jämför försäkringsperioder enligt finsk pensionsförsäkring med försäkringsperioder enligt schweizisk lagstiftning. Det krav om försäkring vid invaliditetsfallet som ingår i schweizisk lagstiftning uppfylls sålunda, om personen vid invaliditetsfallet är bosatt eller pensionsförsäkrad i Finland. Dessutom föreskrivs i överenskommelsen, att finsk medborgares försäkring inom schweizisk pensionsförsäkring anses fortfarande vara i kraft, även om han till följd av sjukdom eller olycka inte längre förvärvsarbetar. Personen omfattas sålunda av försäkringen så länge han undergår rehabilitering i Schweiz eller är bosatt i landet.

Om en finsk medborgare enligt schweizisk lagstiftning är arbetsoförmögen till mindre än hälften, beviljas han invaliditetspension enligt det schweiziska allmänna pensionssystemet endast om han är bosatt i landet.

4.2.2 Den schweiziska ålderdoms- och familjepensionen

Finska medborgare har under samma förutsättningar som schweiziska medborgare rätt till pensioner och hjälplöshetsersättningar enligt schweiziska ålderdoms- och familjeförsäkringen, vilket i allmänhet förutsätter att premier betalats i ett års tid.

Undantagsförfarande tillämpas i fråga om låg delpension vars belopp utgör högst en tiondedel av full pension. En finsk medborgare som inte är bosatt i Schweiz beviljas då i stället för delpension en engångsersättning till penningvärdet av den pension som skulle utbetalas vid inträffandet av försäkringsfall enligt schweizisk lagstiftning. Om arbetstagaren redan fått dylik delpension och slutgiltigt lämnar Schweiz, beviljas han en motsvarande ersättning till penningvärdet av pensionen vid tiden för utflytningen.

I överenskommelsen föreskrivs också om ett specialarrangemang för sådana fall, där beloppet av delpension är mer än en tiondedel men högst en femtedel av den fulla pensionen. I ett sådant fall kan en finsk medborgare som inte är bosatt i Schweiz eller som slutgiltigt lämnar landet välja mellan pension och engångsersättning. Detta val skall träffas medan pensionsansökan är anhängig, om den till förmån berättigade personen vid försäkringsfallet är bosatt

Juridiska avdelningen

1.9.1986

utanför Schweiz, eller när han lämnar landet, om han redan erhållit pension i Schweiz (Se s. 21 om förfarandet).

I överenskommelsen föreskrivs också, att i och med mottagandet av engångsersättningen upphör den förmånsberättigades rättigheter till förmåner som baserar sig på inbetalade premier till den schweiziska försäkringen.

4.2.3 Den schweiziska extra pensionen

Enligt schweizisk lagstiftning beviljas extra pensioner inte till utlänningar. Överenskommelsen berättigar dock finska medborgare på samma villkor som schweiziska medborgare till extra pensioner enligt det schweiziska allmänna pensionssystemet. En förutsättning för erhållande av dessa pensioner är att den finska medborgaren omedelbart före tidpunkten för ansökan om pension har varit bosatt i Schweiz oavbrutet i minst tio års tid för ålderdomspension och oavbrutet i minst fem års tid för familje- eller invaliditetspension. Bosättningen betraktas som oavbruten även i fråga om högst tre månaders årlig vistelse utanför Schweiz. Observera dock, att detta pensionsslag aldrig betalas ut från Schweiz till annat land.

Före överenskommelsens ikraftträdande gjorda återbetalningar av premier till schweizisk försäkring och i stället för låg delpension erlagda engångsersättningar, varom nämns i punkt 4.2.2, utgör inget hinder för att finsk medborgare beviljas extra pension. Tidigare återburna premier eller utgiven ersättning beaktas dock vid bestämmandet av de pensioner som skall utbetalas. Denna bestämmelse härleder sig från de schweiziska extra pensionernas speciella karaktär: dessa pensioner kan närmast betraktas som socialvårdsförmåner.

4.3 Bestämmande av den finska pensionen

Schweiziska medborgare har under samma förutsättningar som finska medborgare rätt till förmåner enligt den finska arbetspensionslagstiftningen. Såsom redan tidigare nämnts, kan den femårsperiod av bosättning i Finland som krävs för erhållande av heffektiv invalidpension också ersättas med sådana perioder under vilka personen på basis av sitt eget arbete har omfattats av den schweiziska pensionsförsäkringen. Bosättning i Schweiz kan sålunda inte ersätta bosättningsperioder i Finland. Perioderna i Finland och Schweiz får inte överlappa.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Förutom ovan nämnda stadgande och stadgandet om arbetslöshetspension ingår i överenskommelsen inga andra specialbestämmelser om rätten till finsk arbetspension, varför Finlands egen arbetspensionslagstiftning tillämpas på schweiziska medborgare. Överenskommelsen innehåller inte heller några stadganden om samordning av pensionerna.

En schweizisk medborgare som redan beviljats ålderdoms-, invaliditets- eller familjepension i Finland enligt den finska folkpensionslagstiftningen bibehåller sin rätt till dessa pensioner under samma förutsättningar som en finsk medborgare. Under vissa förutsättningar kan schweizisk medborgare som är bosatt i Schweiz förutom ålderdoms- eller familjepensionens basdel enligt den finska folkpensionslagstiftningen även bli beviljad invaliditetspensionens basdel. Enligt överenskommelsen har schweizisk medborgare som är bosatt i Schweiz eller Finland under vissa förutsättningar rätt till dessa förmåner även om han inte uppfyller de villkor om bosättning i Finland som ingår i den finska nationella lagstiftningen.

5 SÖKANDE AV PENSION OCH FÖRMEDLING AV UPPGIFTER FRÅN DEN ENA FÖRDRAGSSLUTANDE STATEN TILL DEN ANDRA

Nedan följer en redogörelse för det förfarande som i överenskommelsen om social trygghet och dess tillämpningsöverenskommelse avtalats för tillämpning av överenskommelsen.

5.1 Ansökningsförfarande

I tillämpningsöverenskommelsen har avtalats, att vardera landets egna ansökningsblanketter skall användas i ansökan om pension. I bägge länderna blir pensionsansökan anhängig, då ansökan inlämnas till det ena fördragsslutande landet.

I överenskommelsen om social trygghet ingår en särskild bestämmelse om betalning av förhöjning enligt finsk lagstiftning för den tid som pension eller annan ersättning blivit fördröjd. För beräkning av dröjsmålsförhöjningen anses enligt detta stadgande den finska pensionsansökan ha inlämnats först, då ansökan jämte erforderliga bilagor inkommit till den finska pensionsanstalt som skall ta beslutet.

5.1.1 Uppgörande av pensionsansökan i Finland

Då det av en finsk pensionsansökan framgår, att sökanden arbetat i Schweiz, skall pensionsanstalten tillställa sektionen för utländska pensionsärenden vid Pensionsskyddscentralen en kopia av ansökan och läkar-

Juridiska avdelningen

1.9.1986

utlåtandena. Pensionsskyddscentralen sänder sökanden en blankett för ansökan om pension från Schweiz. Så förfars om det inte av handlingarna framgår att saken redan är i sin ordning. En i Finland bosatt person kan inlämna sin schweiziska pensionsansökan bl.a. till arbetspensionsanstalterna, till Pensionsskyddscentralen eller till Folkpensionsanstalten. För Schweiz finns det tre olika tvåspråkiga (finska och tyska) blanketter för sökande av pension. Invaliditetspensionen (CH/SF3.1), familjepensionen (CH/SF3.2) och ålderdomspensionen (CH/SF3.3) har alla sina egna ansökningsblanketter.

Den schweiziska försäkringsanstalten sänder sitt beslut försett med besvärsundervisning direkt till sökanden och tillställer Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten meddelande om beslutet.

I tillämpningsöverenskommelsen stadgas om ett specialförfarande i den i detta cirkulär tidigare omtalade situationen, då en finsk medborgare kan välja mellan delpension och engångsersättning enligt den schweiziska pensionsförsäkringen (se sida 18). I ett sådant fall meddelar Schweiziska utjämningskassan omedelbart förmånstagaren om det månatliga pensionsbeloppet och engångsersättningens belopp. Kassan uppger också antalet beaktade försäkringsperioder. Förmånstagaren skall göra sitt val mellan delpension och engångsersättning inom loppet av 60 dagar från det att han mottagit meddelandet från utjämningskassan. Om förmånstagaren inte inom utsatt tid använt sig av denna rätt, utbetalar Schweiziska utjämningskassan engångsersättning åt honom.

5.1.2 Uppgörande av pensionsansökan i Schweiz

De i Schweiz bosatta personerna kan inlämna ansökan om pension från Finland till Schweiziska utjämningskassan i Genève. Finsk folkpension och arbetspension söks med olika blanketter, som är tvåspråkiga. Då Schweiziska utjämningskassan mottagit den finska pensionsansökan, antecknar kassan inlämningsdagen på ansökan och vidarebefordrar den till Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

Om den person som ansöker om pension från Finland eller Schweiz är bosatt utanför Finland eller Schweiz, skall han ansöka om förmånen direkt hos pensionsanstalterna eller kontaktorganen i dessa länder.

Pensionsanstalten skall tillställa Pensionsskyddscentralen en kopia av beslutet, som Pensionsskyddscentralen vidarebefordrar till Schweiz.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

5.2 Läkarutlåtanden och -undersökningar

Enligt tillämpningsöverenskommelsen skall den ena fördragsslutande statens försäkringsanstalt tillställa den andra fördragsslutande statens försäkringsanstalt i original eller kopia de läkarutlåtanden och undersökningsresultat som den förra införskaffat i samband med sitt eget avgörande i ärende rörande invaliditetspension. Sökandens tillstånd till att läkarutlåtanden om honom sänds från det ena landet till det andra skall inhämtas.

Den ena fördragsslutande statens försäkringsanstalt kan genom förmedling av sitt eget lands kontaktorgan be den andra fördragsslutande statens kontaktorgan låta utföra läkarundersökningar och inhämta andra erforderliga uppgifter om sökande eller mottagare av invaliditetspension som är bosatt inom den andra fördragsslutande statens territorium. De utgifter som läkarundersökningarna medför betalas av det försäkringsorgan som fått i uppdrag att låta utföra läkarundersökningen. Utgifterna ersätts särskilt för varje fall av det försäkringsorgan som bett om undersökningen.

5.3 Utbetalning av förmåner

Pensionerna betalas ut direkt till förmånstagaren. Försäkringsanstalterna kan betala dem i sitt eget lands valuta.

5.4 Innehållande av förmåner

En förmån som beviljats av den ena fördragsslutande statens försäkringsanstalt kan innehållas till förmån för den andra fördragsslutande statens anstalt till exempel, då sjukdagpenning från det ena landet utbetalas samtidigt med pension från det andra landet. Också förmån som utbetalas i förskott kan innehållas, om samma förmån utbetalas från det andra landet.

5.5 Meddelande av uppgifter om pensionstagaren

De pensionstagare som är bosatta inom den ena fördragsslutande statens territorium och som mottar förmåner från den andra fördragsslutande staten är skyldiga att till den försäkringsanstalt som utbetalar förmånen meddela om alla förändringar i person- och familjestatus, hälsotillstånd eller arbets- och förvärvsförmåga som kan inverka på förmånerna. Meddelande om förändringarna kan antingen göras direkt till det andra landets försäkringsanstalt eller förmedlas via kontaktorganet i bosättningslandet.

Juridiska avdelningen

1.9.1986

De fördragsslutande staternas försäkringsanstalter skall också underrätta varandra om de uppgifter som de fått om alla ovan nämnda förändringar. Dessa meddelanden går alltid via kontaktorganen.

5.6 Fördragsparternas språk

I överenskommelsen om social trygghet ingår inga särskilda bestämmelser om vilket språk som skall användas i handläggningen av ärenden rörande överenskommelsen om social trygghet. Försäkringsanstalterna och kontaktorganen kan använda sitt eget språk i pensionsbeslut och läkarutlåtanden.

5.7 Kontaktorgan

Som kontaktorgan ansvariga för tillämpningen av överenskommelsen verkas enligt artikel 1 i tillämpningsöverenskommelsen i Schweiz i pensionsförsäkringsärenden Schweiziska utjämningskassan i Genève, och i Finland i arbetspensionsärenden Pensionsskyddscentralen och i ärenden rörande folkpensionen och den allmänna familjepensionen Folkpensionsanstalten. Sålunda är all informationsförmedling i pensionsärenden mellan Schweiz och Finland koncentrerad till dessa kontaktorgan (Kontaktorganens adresser är upptagna under punkt 6.)

5.8 Anförande av besvär

I artikel 26 i överenskommelsen om social trygghet stadgas, att bl.a. besvär i ett ärende rörande pension anses ha blivit inlämnade inom utsatt tid, om de inom denna tid inlämnats till behörig förvaltningsmyndighet, domstol eller socialförsäkringsanstalt i någondera fördragsslutande staten. I ett sådant fall antecknar mottagaren ankomstdatum på den inlämnade handlingen och tillställer den andra fördragsslutande statens behöriga organ besvären direkt eller via kontaktorganet.

6. FÖRTECKNING ÖVER DE I ÖVERENSKOMMELSEN AVSEDDA KONTAKTORGANEN

Pensionsförsäkring:

Pensionsskyddscentralen
Semaforbron 7
PB 11
00520 Helsingfors

Folkpensionsanstalten
PB 640
00101 Helsingfors

Juridiska avdelningen

1.9.1986

Schweizerische Ausgleichskasse
(Schweiziska utjämningskassan)
Avenue Ed.-Vaucher 18
CH-1211 Genève 28

Sjukförsäkring:

Folkpensionsanstaltens sjukförsäkringsavdelning
PB 450
00101 Helsingfors

Bundesamt für Sozialversicherung
(schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk)
CH-3003 Bern

Olycksfallsförsäkring:

Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund
Bulevarden 28
00120 Helsingfors

Bundesamt für Sozialversicherung
(schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk)
CH-3003 Bern

Övriga ärenden:

Social- och hälsovårdsministeriet
Försäkringsavdelningen
PB 147
00121 Helsingfors

Bundesamt für Sozialversicherung
(schweiziska förbundsstatens socialförsäkringsverk)
CH-3003 Bern